MINISTRY OF FINANCE

HE 211/2021 vp Korkorajoitussäännöstä koskevat muutosehdotukset

Tarja Järvinen, lainsäädäntöneuvos
Antti Sinkman, erityisasiantuntija
11.11.2021
Verojaosto

HE eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a ja 18 b §:n muuttamisesta

Koskee EVL:n korkorajoitussääntelyä.

Ehdotetaan muutoksia

- tasevertailuun perustuvaan poikkeukseen eli ns. tasevapautussäännökseen
- infrastruktuurihankkeita koskevaan poikkeukseen
- tulolähdejaon poistamisen johdosta käyttämättä jääneiden muun toiminnan tulolähteen vähennyskelvottomien nettokorkomenojen käyttämiseen

Korkorajoitussäännöksen tasevertailuun perustuva poikkeus ja infrastruktuurihankkeita koskeva poikkeus ovat veron kiertämisen estämistä koskevan direktiivin (Anti-Tax Avoidance Directive, ATAD) mahdollistamia poikkeuksia.

Tasevertailuun perustuvaan poikkeukseen ehdotetut muutokset

MINISTRY OF FINANCE

Tasevertailuun perustuva poikkeus voimassa olevassa laissa

- EVL 18 b §:n 1 momentin 4 kohta ja 5 momentti
- Korkorajoitussäännöstä ei sovelleta, jos verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että sen oman pääoman suhde vahvistetun tilinpäätöksen mukaiseen taseen loppusummaan on korkeampi tai yhtä suuri kuin vahvistetun konsernitaseen vastaava suhdeluku verovuoden lopussa.

Muutokset tasevertailuun perustuvaan poikkeukseen

- Tasevapautussäännökseen ehdotetaan eräitä tiukennuksia.
- Tavoitteena on rajoittaa mahdollisuuksia siirtää tuloa Suomen verotusvallan ulkopuolelle korkorajoituksen tasevapautussäännöstä hyödyntämällä pääomasijoitus- ja muissa vastaavissa rakenteissa.
  - Lähtökohtana pidetty sitä, että tasevapautussäännös toimisi kuitenkin edelleen alkuperäisen tavoitteen mukaisesti eli lieventäisi korkorajoituksen vaikutuksia keskitettyyn konsernirahoitukseen.
- Tasevertailuun perustuvan poikkeuksen hyödyntämistä rajoitettaisiin tilanteessa, jossa merkittävän osuuden omistava taho on rahoittanut konsernia. Merkittävänä omistusosuutena pidettäisiin 10 prosenttia.
- Ehdotuksen mukaan konsernitaseessa olevaa velkaa, joka on vähintään 10 % omistavalle taholle, pidettäisiin tasevertailua tehtäessä konsernitaseessa omana pääomana. Huomioon otettaisiin myös etuyhteydessä olevan tahon kautta syntyvä omistus.

Muutokset tasevertailuun perustuvaan poikkeukseen (jatkoa)

- Jos tasevertailua tehtäessä konsernitaseessa oleva velka luettaisiin omaan pääomaan ja tämän johdosta verovelvollisen oman pääoman suhde taseen loppusummaan olisi pienempi kuin konsernitaseen vastaava suhdeluku, verovelvollinen ei saisi tasevapautusta hyväkseen.
- Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi vaatimus siitä, että tasevertailun perustaksi otettavien vahvistetun tilinpäätöksen mukaisen taseen ja vahvistetun konsernitilinpäätöksen mukaisen konsernitaseen tulisi olla tilintarkastettuja.
  - Varmistaisi osaltaan sitä, että tasevapautus olisi mahdollinen vain aidoissa liiketoimintakonserneissa.
  - Tilintarkastusvaatimus ei koskisi EVL 18 b §:n 5 momentin nojalla tasevertailua varten tehtyjä oikaistuja taseita.

Vaikutukset verotuottoihin

- Muutoksen vaikutusta verotuloihin on arvioitu vuoden 2019 verotustietojen perusteella.
- Verotustiedoista ei täsmälleen voida yksilöidä, mihin osaan tasevertailua hyödyntäviä yrityksiä muutos soveltuisi. Vuonna 2019 oli 64 yhtiötä, jotka vaativat tasevapautusta. Simulointilaskelman perusteella näiden yhtiöiden vähennyskelvottomat nettokorkomenot olisivat vuoden 2022 tasossa n. 180 miljoonaa euroa.
    - Jos oletetaan, että muutos koskisi pääomasijoittajaomisteisten yritysten osuutta eli noin 1/3 vuonna 2019 tasevapautusta vaatineista yrityksistä, voidaan arvioida, että muutos lisäisi yhteisöverotuottoa noin 12 miljoonaa euroa.
- Tuoreen oikeuskäytännön (KHO 2021:123 ja KHO 2021:124) ja Verohallinnosta saatujen tietojen perusteella on arvioitu, että tasevapautuksen piiriin tulisi lisää yrityksiä ja siten lisää korkomenoja, joiden määrä olisi vuositasolla n. 50-60 miljoonaa euroa, osin myös takautuvasti.
    - Arviota tehtäessä ei ole ollut tiedossa, mihin osaan näitä yrityksiä ehdotettu muutos soveltuisi. Jos oletetaan, että koskisi näistä puolta, muutos lisäisi yhteisöverotuottoa vuositasolla 6 miljoonaa euroa.
- Yhteensä verotuottovaikutus olisi siten 18 miljoonaa euroa vuositasolla

Vaikutukset verotuottoihin (jatkoa)

- Verotuottoarvioihin liittyy kuitenkin tietopuutteista johtuvia epävarmuuksia.
- Erityisesti vaikutusarviossa ei ole voitu huomioida erilaisia rahoitusjärjestelyjä, kuten moniportaisia omistusrakenteita, rahoitusjärjestelyjen monivaiheisuutta, erilaisia oman ja vieraan pääomaehtoisen rahoitusvälineiden käyttämisiä eikä ns. hybridirahoituksen käyttämisiä.
- Muutokset ehdotetaan kompensoitavaksi kunnille

Lausuntopalaute

Lausuntopalautetta mm. seuraavista seikoista

- Useissa lausunnoissa tuotiin esille tarve säilyttää tasevertailuun perustuva poikkeus. Lähtökohtaa siitä, että tasevapautus mahdollistaa keskitetyn konsernirahoituksen myös muutoksen jälkeen pidettiin oikeana.
- Joissakin taas nähtiin, että tasevapautuksen poistaminen kokonaan olisi tarkoituksenmukaisin ja tehokkain keino verovälttelyn vähentämiseksi, taikka toissijaisesti tasevapautuksen käytön rajaaminen tilanteissa joissa omistajat ovat velkaannuttaneet konsernin (alikapitalisointitilanteet).
- Lausunnoissa tuotiin esille se, että muutoksen tavoite ei toteudu välttämättä kaikilta osin.
- Sääntelyn monimutkaistuminen ja tulkinnanvaraisuus, hallinnollinen taakka, verovelvollisen näyttötaakka
- Lausunnonantajasta riippuen tilintarkastusvaatimus nähtiin ongelmallisena tai perusteltuna vaatimuksena
- 10 prosentin omistusraja nähtiin monissa lausunnoissa liian tiukkana, eräissä raja nähtiin taas liian korkeana.
- Omistuksen laskeminen välillisissä omistustilanteissa.

HE s. 24: ”Hallitus tulee arvioimaan, ovatko edellä mainitut toimenpiteet riittävän tehokkaita estämään tulojen siirtämisen Suomen verotusvallan ulkopuolelle tilanteissa, joissa korkorajoitussääntelyn tasevertailuun perustuvaa poikkeusta voidaan hyödyntää pääomasijoitus- ja muissa vastaavissa rakenteissa. Hallitus on valmis antamaan lisäesityksen, mikäli nyt esitettävät toimenpiteet eivät osoittaudu riittävän tehokkaiksi.”

Infrastruktuuripoikkeuksen laajentaminen

Nykyinen poikkeus ja laajentamistarpeet

- Nykyisellään soveltuu vain asuntotuotantoon (arava-, asumisoikeus- ja vuokra-asunnot)
- Laajentamistarpeet
  - Ydinvoiman tuottaminen Mankala-periaatteella
    - TVO, Fennovoima
  - Kokonaishoitopalveluhankkeet (Public Private Partnership, PPP)
    - Mm. tie- ja kouluhankkeet
  - Kuntien ja muiden julkisyhteisöjen kiinteistö ym. infrastruktuuriyhtiöt
    - Useissa kunnissa erilaisia infrastruktuuriyhtiöitä
  - Julkisyhteisöjen ja sijoittajien yhteishankkeet
    - Julkisyhteisöillä enemmistöomistus
    - Mm. suunnitteilla olevat ”tunnin juna”-yhteydet

Ehdotetut muutokset

- Sääntelyn oltava EU:n valtiontukisääntelyn mukaista
  - Nyt voidaan säätää ainoastaan julkisyhteisöjen infrastruktuuriyhtiöistä
  - Muilta osin neuvotteluja jatketaan komission kanssa
    - Ydinvoima-Mankalat, kokonaishoitopalveluhankkeet ja yhteishankkeet
- Ehdotetun muutoksen piirissä
  - Valtion, kunnan, kuntayhtymän, maakunnan, hyvinvointialueen tai hyvinvointiyhtymän yksin tai yhdessä suoraan tai välillisesti täysin omistama yhden tai useamman tien, rautatien, raitiotien, vesiväylän, rakennuksen tai pysyvän rakennelman tai niihin tai niiden käyttöön välittömästi liittyvän irtaimiston omistamista ja niiden hallinnointia varten perustettu yhtiö ja liikelaitos, joka luovuttaa omaisuutensa käyttöoikeuden omistajalleen tai sen sidosyksikölle käytettäväksi sen julkisten palveluiden hoitamiseen ja jonka tulot muodostuvat olennaiselta osin tässä alakohdassa tarkoitetun käyttöoikeuden luovutuksesta saaduista tuloista tai omistajalta saaduista vastikkeista
  - Kuntayhtymä ja hyvinvointiyhtymä niiden omistaessa tai hallinnoidessa edellä tarkoitettua omaisuutta
  - Mukana kaikki tiedossa olevat julkisyhteisöjen tarpeet

Taloudelliset vaikutukset

- Vaikutukset eri hankkeisiin
  - Alentaa hankkeen kuluja vuositasolla muutamassa tiedossa olevassa hankkeessa muutamasta kymmenestä tuhannesta eurosta noin viiteen miljoonaan euroon tulevina vuosina
- Vaikutus verotuottoihin
  - Yhteisöverotuottojen arvioidaan alenevan noin 7 miljoonaa euroa vuodessa
  - Muutos ehdotetaan kompensoitavaksi kunnille

Lausuntopalaute

- Muutos sai laajaa kannatusta
  - Pieniä teknisluontoisia täsmennyksiä
- Poikkeuksen laajentamista ydinvoimaan, kokonaishoitopalveluihin ja yhteishankkeisiin pidettiin tärkeänä

TVL-korkomenojen vähentäminen EVL-tulolähteessä

Liittyy tulolähdejaon poistamiseen v. 2020 alusta

- Tekninen muutos, jolla mahdollistetaan muun toiminnan tulolähteessä syntyneiden vähennyskelvottomien nettokorkomenojen vähentäminen elinkeinotulolähteessä
  - Jäänyt pois tulolähdejaon poistamista koskevasta esityksestä epähuomiossa
- TVL-korot korkovähennysrajoituksen piirissä v. 2019 alusta
- Koskee verovelvollisia, joiden toiminta siirtynyt TVL-> EVL tulolähdejaon poistamisen yhteydessä v. 2020 alussa
- Ei verotuottovaikutuksia
- Yksittäisille verovelvollisille mahdollisesti merkittävä vaikutus
- Sai laajaa kannatusta

MINISTRY
OF FINANCE

Kiitos!

tarja.jarvinen@gov.fi
antti.sinkman@gov.fi